

Ολοκλήρωτο το κείμενο - ντοκουμέντο για τη διαφάνεια που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ βάσει της οποίας τεκμηριώθηκε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου κάνει μια ανασκόπηση των ως τώρα προσαθειών με αρκετές - άγνωστες - λεπτομέρειες:

«Στις 8 Μαΐου 1997 συζητήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο το θεσμικό πλαίσιο κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων, με εισήγηση του ίδιου του Πρωθυπουργού και με βάση κείμενο που διανεμήθηκε.

Μετά διεξοδική συζήτηση και κατάθεση απόψεων, το Υπουργικό Συμβούλιο διαπίστωσε με ομοφωνία των παρόντων (μόνο ο απών κ. Καστανίδης μετέφερε αντίθετη άποψη) ότι δεν είναι αναγκαία η ύστατη Ανεξάρτητης Αρχής ελέγχου των προμηθειών και δημοσίων έργων και ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι ικανοποιητικό και επαρκές, επιδεχόμενο περαιτέρω βελτιώσεων.

Τέλος, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε ομόφωνα όπως το θεσμικό αυτό πλαίσιο εξετασθεί και στη Διακομματική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

Ακολούθως, κατ' εντολή του Πρωθυπουργού, ο Γ.Γ. του Υ.Σ. κ. Σωκράτης Κοσμίδης ενημέρωσε εγγράφως τον Πρόεδρο της Βουλής για την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, προκειμένου να συζητηθεί η Επιτροπή, στην οποία απερίετο κείμενο, βασιζόμενο στην αρχική εισήγηση του Πρωθυπουργού στο Υπουργικό Συμβούλιο, εμπλουτισμένο με παρατηρήσεις που προέκυψαν κατά τη συζήτηση της 8ης Μαΐου και συνοδευόμενο από την ισχύουσα νομοθεσία.

Η Επιτροπή συνήλθε τρεις φορές σε πολυώρες συνεδριάσεις (2, 9 και 22 Ιουλίου). Και στις τρεις αυτές συνεδριάσεις κλήθηκε και παρουσιάστηκε ο Γ.Γ. του Υ.Σ. και στη δεύτερη οι Υφυπουργοί κκ. Αποστολάκης, Βερελής, Μπαλιός, Παπαδμήτριος και Χρυσοχολίδης.

Από την πρώτη συνεδρίαση υπήρξε δέσμευση να μην προωθηθούν πρωτοβουλίες νομοθε-

τικές, πριν η επιτροπή ολοκληρώσει το έργο της.

Απαντήθηκαν πολλές ερωτήσεις των μελών της Επιτροπής και δόθηκαν διευκρινίσεις σε απορίες. Η Επιτροπή ζήτησε και έλαβε από τον Γ.Γ. του Υ.Σ. συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, που περιέχει και τις κατευθυντήριες γραμμές της κυβέρνησης, πάνω στο οποίο η Επιτροπή απάντησε με την από 29.7.97 έκθεσή της, η οποία, μαζί με τα απομαγνητοφωνημένα πρακτικά των τριών συνεδριάσεων (116 σελ.), αποστάληκε στους συναρμόδιους Υπουργούς.

Εκτοτε, μεσολάβησε η ψήφιση του Ν/Σ για τη δικαστική προστασία στα δημόσια έργα, τις κρατικές προμήθειες και τις υπηρεσίες, σύμφωνα με την οδηγία 89/665/ΕΟΚ (ν. 2522/97) και είναι υπό έκδοση κοινή υπουργική απόφαση (Οικονομικών και Ανάπτυξης) για τον κανονισμό λειτουργίας των επιτροπών του άρθρου 3 του ν. 2286/95, αφού παρήλθε άπρακτη η εύλογη προθεσμία που χορηγήθηκε για την υποβολή παρατηρήσεων πάνω στο σχέδιο που στάλθηκε από τη Γ.Γ.Υ.Σ. σε όλα τα κόμματα και στις ήδη λειτουργούσες επιτροπές (μόνο το ΚΚΕ υπέβαλε παρατηρήσεις). Παράλληλα, η Νέα Δημοκρατία, όπως αναθέτουσα και ανάτιτα απέσυρε τους εκπροσώπους από τις επιτροπές αυτές, γνωστοποιώντας ότι δεν πρόκειται να μετασχέει και στις εφεξής συστροφόμενες.

Η Επιτροπή κατέθεσε τις απόψεις της, οι οποίες ταυτίζονται πλήρως με τις θέσεις της κυβέρνησης, πλην ενός σημείου (επιτροπές άρθρου 3), όπου μειοψήφησε η Νέα Δημοκρατία. Κατατίθεται αυτούσια η έκθεση της Επιτροπής προς αποφυγή επαναλήψεων. Υστερα από την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, επαναφέρεται και πάλι το θέμα στο Υπουργικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης περαιτέρω ενεργειών».

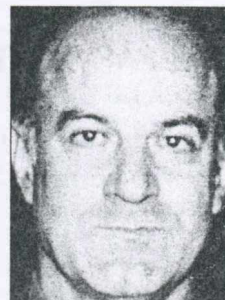
**Οι θέσεις
της
Επιτροπής
Διαφάνειας
ταυτίζονται
με τις
καυτηρητικές**

Τι αλλάζει σε προμήθειες και έργα

Ρεπορτάζ
Π. ΛΑΜΨΙΑΣ

ΑΥΣΤΗΡΕΣ προϋποθέσεις και ενιαίο σύστημα για την αξιολόγηση των προσφορών στα δημόσια έργα αλλά και νέο φορέα για τις προδιαγραφές και το κόστος των κρατικών προμηθειών προδίδει η κυβέρνηση. Με την προχθεσινή απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το πλήρες κείμενο της οποίας παρουσιάζει σήμερα «Το Βήμα», η κυβέρνηση επιχειρεί να αφοπλίσει όσους την κατηγορούν για αδιαφάνεια στα δημόσια έργα και στις κρατικές προμήθειες. Οι κυβερνητικές αποφάσεις αλλοιώνουν άρδην το καθεστώς που επικράτησε στην αξιολόγηση και στην κατακύρωση δημοσίων έργων ενώ επιβάλλουν ασφαλιστικές δικλίδες διαφάνειας στις μεγάλες προμήθειες του Δημοσίου.

Στο προχθεσινό Υπουργικό Συμβούλιο πάντως ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης κατέστησε σαφές με τον πλέον αυστηρό τρόπο ότι θα παταχθεί αμείλικτα κάθε περίπτωση ατασθαλίας ενώ διεκρίβε πως η κυβέρνηση «δεν έχει και δεν θέλει να κρύψει τίποτα». Αναφερόμενος με σαφή αλλά υπαινικτικό τρόπο στα κόμματα της αντιπολίτευσης ο κ. Σημίτης είπε μεταξύ άλλων ότι προ-

Μεγαλύτερος

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ Συμβούλιο αφού επιβεβαίωσε ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι επαρκές και ικανοποιητικό, υποθέσει περαιτέρω βελτιώσεις ως εξής:

«Η δικαστική προστασία ανά τυχόν παραβιάσεις των κανόνων διεξαγωγής διαγωνισμών για κρατικές προμήθειες και δημόσια έργα είναι πλέον πλήρης, μετά την ενσωμάτωση της εθνικής νομοθεσίας στην οδηγία 89/665/ΕΟΚ, με την οποία παράκειται και αποτελεσματική προσωρινή ένδικη προστασία. Με σφικτές προθεσμίες, ο Δικαστής μπορεί να διατάξει σαν ασφαλιστικό μέτρο την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης, της υπογραφής της σύμβασης και οποιασδήποτε άλλης πράξης της αναθέτουσας αρχής, καθώς και την εκτέλεση θετικών πράξεων, όπου πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα εσωτερικού ή κοινοτικού δικαίου και η λήψη του ασφαλιστικού μέτρου είναι αναγκαία για να επανορθωθεί η παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος.

Σημειώνεται ότι κάθε προμηθευτής έχει πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία ενός διαγωνισμού απαρχής έως τέλους.

● Σε έργα άνω των 500 εκατ. δρχ.

Ο έλεγχος νομιμότητας των διαδικασιών εκ μέρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου πριν την υπογραφή σύμβασης λειτουργεί και προληπτικά - αυξημένη ευθύνη των χειριστών - και καταστατικά - πιστώσει υπογραφής της σύμβασης. Ο έλεγχος αυτός πρέπει και μπορεί να διευρυνθεί, καθιστώντας υποχρεωτικές για προμήθειες άνω των 500 εκατομμυρίων δρχ. Σημειώνεται, ότι σήμερα ο έ-

λεγχος αυτός εξαρτάται από τη βούληση της αναθέτουσας αρχής, με όριο το 1 δισ. Στο ετήσιο πρόγραμμα προμηθειών του 1997, άνω των 500 εκατ. είναι 196 προμήθειες, εκ των οποίων 91 άνω του 1 δισ. Ηδη, νομοθετήθηκε αύξηση του αριθμού των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά 4, προκειμένου το όργανο αυτό να μπορεί σε μικρό χρόνο να ελέγχει όλες αυτές τις προμήθειες. Ασφαλώς, οι ελέγχοντες πρέπει να προέρχονται από τη δικαστική ιεραρχία. Δεν θα ήταν άσκοπη η δυνατότητα, σ' αυτές τις προμήθειες, να εξετάζεται η νομιμότητα και τμηματικά, δηλ. σε στάδια πριν το σχέδιο σύμβασης, χωρίς εξοικονόμηση χρόνου.

● Καθυστερήσεις με «πονηρά» αίτια

Ερευνητικό τι σημαίνει αυτή η υποχρεωτικότητα σε σχέση με τα δημόσια έργα, για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία αριθμού έργων τέτοιας αξίας και άνω, αυτή τη στιγμή (προς διεκρίνιση).

Τέλος, ως σημειωθεί, ότι αρμοδιότητα έλεγχου προμηθειών έχει ανατεθεί καθ' υπέρβαση εξουσιοδότησης του νόμου, φοβούμει, με πρόσφατο π.δ. χωρίς συνεννόηση, σε τμήμα του ΣΔΟΕ (Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος), κάτι που πρέπει να απαλειφθεί.

Το συνολικό πρόγραμμα προμηθειών του 1997 ανέρχεται σε 560 δισ. εκ των οποίων προμήθειες αξίας 210 δισ. θα εκτελεσθούν από τη Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης. Αναλυτικότερα, 86 δισ. είναι

προμήθειες του κράτους, 182 δισ. των Οργανισμών, πλην ΟΤΑ, ΔΕΗ, Νοσοκομείων, 118 δισ. των Νοσοκομείων, 76 δισ. του ΟΤΑ, 98 δισ. της ΔΕΗ. Όλοι οι διαγωνισμοί ΟΤΑ και ΔΕΗ εκτελούνται από τους φορείς.

Τόσο το Υπουργείο Ανάπτυξης όσο και οι φορείς έχουν εκδώσει λειτουργειακούς κανονισμούς προμηθειών, με βάση το ν. 2286/95. Είναι σκόπιμος έλεγχος μήπως κάποιοι φορείς δεν έχουν εκδώσει ακόμη κανονισμό. Βέβαια είναι ότι κανονισμοί προμηθειών στερείται π.χ. η Ολυμπιακή Αεροπορία.

Η κεντρική εκτέλεση μέρους του ετήσιου προγράμματος από τη Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης επικρίνεται για καθυστερήσεις. Αυτό είναι αληθές, όμως τα αίτια ανάγονται σε πολλές ηγίες. Είναι βεβαιωμένο ότι πολλοί φορείς καθυστερούν χαρακτηριστικά την αποστολή τεχνικών προδιαγραφών προκειμένου να ελεγχθούν αφενός και να προχωρήσουν οι διαγωνισμοί αφετέρου.

Η καθυστέρηση αυτή οδηγεί αρκετές φορές στη ματαίωση της διαδικασίας και επανένταξη της προμήθειας σε επόμενο ετήσιο πρόγραμμα.

Οι φορείς αυτοί καθυστερούν, σπανιότερα επειδή δεν είναι έτοιμοι ή, συχνότερα, επειδή θέλουν να παρακολουθούν την κεντρική εκτέλεση. Όμως, μετά υπερίστιξη εφαρμογής του νόμου, η αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου δεν έχει στελεχωθεί επαρκώς με επιστημονικό προσωπικό, δεν έχει μηχανοργάνωση, δεν έχει εξοπλισθεί με κατάλληλα μέσα.

Η μηχανοργάνωση θα μπο-

έλεγχος στους

ρόους να παρέχει στοιχεία έρευνας αγοράς, πορείας διαγωνισμών, παρακολούθησης διαδικασιών φορέων, ενοποίησης προδιαγραφών, εξέλιξης ενστάσεων και συνήθως αιτίων τους, έλεγχο αποβημάτων σε σχέση με τους προγραμματισμούς, χρόνου ποσοτικών και ποιοτικών παραλαβών, επαναλαμβανόμενων προμηθειών κλπ.

Παράλληλα δεν έχει εκδοθεί ακόμη η απόφαση που προβλέπεται από το ν. 2286/95 για το μητρώο προμηθειών. Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, μητρώο προμηθειών πρέπει να τηρούν όλοι οι φορείς που υπάγονται σ' αυτόν. Το ετήσιο πρόγραμμα προμηθειών πρέπει να εγκρίνεται το βραδύτερο τον Φεβρουάριο κάθε έτους, που σημαίνει ότι οι φορείς πρέπει να αποστέλλουν τα προγράμμά τους έγκαιρα και να αποφεύγονται οι εκ των υπέρτων συμπληρωματικές εντάσεις. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι εξασφαλισμένες οι πιστώσεις.

● Νέα σύνθεση στις επιτροπές προμηθειών

Στην ίδια Γενική Διεύθυνση λειτουργούν πέντε και σχεδιάζονται άλλες δύο γνωμοδοτικές επιτροπές εμπειρογνομώνων. Όμως, στις επιτροπές αυτές προεδρεύουν, αλλά και μετέχουν ως μέλη, υπάλληλοι της ίδιας Γενικής Διεύθυνσης, πράγμα που δημιουργεί πρόσθετες απασχολήσεις στους ίδιους υπαλλήλους και, κυρίως και επιπρόσθετα, δεν εγγυάται τον ουσιαστικό έλεγχο. Επειδή οι Επιτροπές αυτές εξετάζουν και ενστάσεις θα μπορούσαν να προεδρεύονται από ανώτατο ή α-

νώτερο δικαστικό, εν ενεργεία ή συνταξιούχο, προερχόμενο καλύτερα από τη Διοικητική Δικαιοσύνη, και τα μέλη να είναι ειδικό επιστημονικές.

Μόνον με τέτοιες συνθέσεις, οι Επιτροπές αυτές μπορούν να διασφαλίσουν την αποτροπή αθέμιτης εκ μέρους των υπηρεσιακών παραγόντων.

Πέραν των παραπάνω Επιτροπών, λειτουργεί και η Επιτροπή Κρατικών Προμηθειών, που γνωμοδοτεί για την κατακύρωση, ματαίωση ή επανάληψη του διαγωνισμού και της οποίας Πρόεδρος είναι σήμερα Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου. Ως μέλη, ίσως είναι σκόπιμο να μετέχουν και συνταξιούχοι δικαστικοί ή και ένας εν ενεργεία Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Έτσι, θα καλυπτείται και ο έλεγχος νομιμότητας όλων των προμηθειών κεντρικής εκτέλεσης, ανεξαρτήτως ύψους.

Επίσης, σύμφωνα με τον νόμο, πρέπει να εκδοθεί υπουργική απόφαση για τη διαδικασία είσπραξης του ποσού του 5% της αξίας της προμήθειας, σε περίπτωση μη αποστολής απολογιστικών στοιχείων από τους φορείς.

Η σύνθεση της γνωμοδοτικής Επιτροπής Πολιτικής και Προγραμματισμού Προμηθειών προέκυψε κατά την ψήφιση του νόμου πολιτικής και μη αντιπροσωπευτική. Θα ήταν σκόπιμη η συμμετοχή Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και ίσως εκπροσώπων των κομμάτων. Σε κάθε περίπτωση είναι σκόπιμη η επανεξέταση της σύνθεσης. Στην Επιτροπή αυτή θα μπορούσε να παραχρηστεί η αρμοδιότητα να ζητά - και ο Υπουργός να υποχρεούται να διατάξει - δειγματοληπτικά και συγκεκριμένα, έλεγχο παραλα-

Η επιτροπή η οποία θα επεξεργασθεί το νέο πλαίσιο των κρατικών προμηθειών (από επάνω): ο γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου κ. Σ. Κοσμίδης, ο υφυπουργός ΠΕΧΩΣΕ κ. Χρ. Βερελής, Αναπληρωτής κ. Μ. Χρυσοχολίδης και οι σύμβουλοι του Πρωθυπουργού κ. Γ. Παπαδημητρίου